לא כיפר קמי שמיא מי לא [א]תנן [ב]והנותר [ג]בשמן אשר על כף (א) וגו' לכפר [א] עליו לפני ה' [ג][א]אם נתן כיפר ואם לא נתן לא כיפר דברי ר"ע ר' יוחנן [בן נורי] אומר שירי מצוה הן בין ניתן בין שלא ניתן כיפר ומעלין עליו כאילו לא כיפר מאי כאילו לא כיפר אילימא דמבעי (ב) לאיתויי קרבן אחרינא האמרת בין ניתן בין לא ניתן כיפר אלא כיפר גברא לא כיפר קמי שמיא הכא נמי כיפר כו' התם נמי כיפר מתן בהונות לא כיפר מתנות הראש ת"ש ר' שמעון אומר [ד]כבשי עצרת למה הן באין כבשי עצרת שלמים נינהו אלא שעירי עצרת למה הן באין על טומאת מקדש וקדשיו נזרק דמו של ראשון [ה]שני למה קרב על טומאה שאירעה בין זה לזה אמור מעתה ראויין היו ישראל להקריב קרבנותיהן בכל עת ובכל שעה אלא שחיסך הכתוב והא הכא דעשה דלאחר הפרשה (ג) וקא מכפרא אי דאפרשינהו בבת אחת הכי נמי הכא במאי עסקינן דאפרשינהו בזה אחר זה וליקו ולימא ליה לקרא דכי כתיבא בזה אחר זה כתיבא אמר רב פפא [ו] קרבנות צבור קאמרת [ז]שאני קרבנות צבור [ח]דלב בית דין קמתנה עליהן כדרב יהודה אמר שמואל [ט]דאמר רב יהודה אמר שמואל קרבנות צבור [מ]סכין מושכתן למה שהן אמר ליה רב יוסף בריה דרב שמואל [י] לרב פפא [כ]ומי אית ליה לרבי שמעון לב בית דין מתנה עליהן [ל]והאמר רב אידי בר אבין אמר רב עמרם אמר רבי יצחק [מ]אמר רבי יוחנן תמידין שלא הוצרכו לצבור

לא כיפר קמי שמיא. לנחת רוח לקונו דלא עבד מצוה מן המובחר: **אם נתן.** שיריים על ראש מצורע כיפר כו' (ו) דכפרה אמתנות הראש כתיבא: **שירי מצוה הן.** דכתיב והנותר הלכך הוי כשפיכת שירי הדם דחטאת דלא מעכבי כדלקמן (דף נב.): **לא כיפר מתנות הראש.** ויביא לוג אחר ויתן מתנות הראש. ולר' עקיבא צריך שיתחיל בבהונות: **כבשי עצרת שלמים נינהו.** והיכי תנא סיפא דמילתיה על טומאת מקדש וקדשיו והלא חובה ללחם הן באין (ז) להתיר את החדש במקדש למנחות ולבכורים: **שעירי עצרת.** גבי עצרת כתיבי שני שעירים חד בתורת כהנים ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת וחד בחומש הפקודים למוספין וקיימא לן במסכת שבועות (דף י.) שעירי הרגלים באין על טומאת מקדש וקדשיו שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף: **שני למה קרב.** והלא לשון כיפר (ח) לטומאה שלפניו: **בין זה לזה.** קס"ד בין הקרבתו של זה להקרבתו של זה: [**ראויים היו ישראל כו'.** דכל שעה] בספק טומאין קיימי: **אלא שחיסך הכתוב.** חסך (ט) ממונותיהם ולא דקדק אחריהם לפי שחס על ממונם וחבירו במסכת מנחות (דף עו:) מפני החיסכון (י) ומפרש מאי מפני החיסכון התורה חסה על ממונם של ישראל: **והא הכא.** דטומאה שאירעה בין זה לזה עשה דלאחר הפרשה הוא שהרי מאתמול הופרשו וקתני דשני מכפר. טומאת מקדש וקדשיו עשה נמי הוא דכתיב וישלחו מן המחנה וגו' (במדבר ה): **אי דאפרשינהו בבת אחת הכי נמי.** דלא מכפר שני אמידי ואין צריך לבא: **הכא במאי עסקינן.** דהוצרך שני לבא דאפרשינן (יח) בזה אחר זה והאי שאירעה בין זה לזה דקתני שאירעה אתמול בין הפרשתו של זה להפרשתו של זה ולעולם מעשה דלאחר הפרשה לא מכפר: **וליקום ולימא ליה כו'.** בתמיה אפשר שלא בא הכתוב אלא לכך והלא בכל שנה הצריכו (כ) שנים: **לב בית דין.** (העם) העוסקין בצרכי צבור מתנה עליהן שאפי' יפרישו (י) הכהנים בבת אחת לא תהא הפרשת האחרון הפרשה עד סמוך להקרבתו כדי שיהא ראוי שני זה לבא על טומאה שאירעה בינתיים: **קרבנות צבור סכין.** השוחטן מושכתן למה שהן ראויים ועומדין ואפילו לא ידע השוחט מה הן (אלו) (יא) כגון תמידין שלא הוצרכו לצבור שניקחו מתרומה ישנה והגיע אחד בניסן שמצוה להביא מן החדש כדאמרינן בראש השנה (דף ז.) שוחטן וכשרין לקיץ המזבח כדין שאר מותר תרומת כסף הנשאר בקופות התרומה כשמגיע אחד בניסן שמקיילין בו את המזבח ואע"ג דלשם תמידין נלקחו ולא לשם עולת נדבת צבור כגון קיץ המזבח הואיל ולא חזו לתמידין קרבי נמי דחזו משום דלב ב"ד מתנה עליהן אם (ד) הוצרכו ואם לאו יקיילו בהן את המזבח ונראה בעיני דלא גרסי' לה להא דשמואל הכא דהא מוקמינן ליה בפ"ק דשבועות (דף יב:) אליבא דמאן דלית ליה לב בית דין מתנה עליהן:

לדברי

לא כיפר מתנות הראש. פי' בקונט' ויביא לוג אחר ויתן מתנות הראש ולר' עקיבא צריך להתחיל בבהונות ותימה דבסוף הוציאו לו (יומא דף סא.) משמע דלכולי עלמא אין מתנות הראש מעכבות ואפילו נשפך הלוג דפליגי התם ר"א ור"ש ורבנן בנתן מקצת מתנות שבבהונות ונשפך הלוג וקתני סיפא גמר מתנות שבבהונות ונשפך הלוג דברי הכל מתנות שבראש אינן מעכבות (ב) כלל דאין צריך להביא אחר דבענין אחר אי אפשר לפרש חדא דלא כתנאי דהכא וי"ל דלר' יוחנן בן נורי נמי אין מעכבות כלל ואין צריך לעשותן ומעיקרא ס"ד לא כיפר קמי שמיא אפילו מה שעשה ככר כגון מתנות בהונות עצמן אע"פ שנתנן אין כאן ריצוי גמור לפי שחיסר מתנות הראש אע"ג דלא מעכבי כמו שאמר לעיל שקרבן שעשה לא כיפר קמי שמיא בשביל סמיכה שלא עשה אע"ג דלא מעכבת והדר מסיק וממן (ג) בהונות שככר עשה כיפר לגמרי שיש כאן ריצוי גמור אבל מתנות הראש לא כיפר קמי שמיא ואין צריך לעשותן דכתיב והנותר וגו' וכן הקרבן כשר וכיפר על כל עשה שקודם לכן אבל סמיכה לא כיפר דהויא לאחר הפרשה עד שיביא קרבן אחר אבל קשה על זה דלא הוי ליה לתרץ רק התם כתיב והנותר וגבי סמיכה לא כתיב והנותר וי"ל דהתם ה"פ מתנות הראש לא מעכבי דכיון שקיבל מדם האשם ומן השמן על הבהונות אינו קרוי עוד מחוסר כפורים אלא מותר לאכול בקדשים וליכנס למקדש דמתן שמן נמי קרוי קרבן כדאמר פרק בית שמאי (לקמן מד:) לכל קרבנם לרבות לוג שמן של מצורע ולכן לכל הפחות צריך (ד) ליתן על הבהונות קודם שיהא מותר בקדשים. כנ"ל:

וליקו וליבעי ליה לקרא דכי כתיבא בזה אחר זה כתיבא. הא לא פריך דלימא ליה לקרא שלא חייב להביא שנים אלא כשהפריש בזה אחר זה אבל הפריש שנים בבת אחת [אינו חייב] (ט) שזו אינו קושיא דאפי' הפריש שנים בבת אחת נהי כשקרב האחד לא מהני השני שהופרש עמו מכל מקום יכול להפריש (ט) אחר כן ולהקריב ומועיל דלעולם חייבה תורה להביא שנים אלא הכי פריך דלאו מי לימא ליה לקרא דכי משמעי [שצריך להקריב ב' דוקא כשמפריש בזה אחר זה (י) וקשה ליפרך נמי דלאו מי לימא ליה לקרא דכי משמעין ע"י לב ב"ד ונראה דכולאו קרא הוה קשיא ליה משעירי עצרת שעושין כל שנה שדוחק הוא להעמידם ולומר שהיו מפרישין אותן בזה אחר זה: **סבין** מושכתן למה שהן. בסוף פרק קמא דשבועות (דף יב:) אמרינן דשמואל סבר להא דר' יוחנן דהתם ובסמוך מייתי לה (ה) אמר רבי יוחנן תמידין שלא הוצרכו לצבור לדברי ר"ש אין נפדין תמימים פירוש אלא מקילין בגופן את המזבח כדקאמר התם לר' שמעון ופי' שם בקונט' דשמואל סבר לה להא דאמר רבי יוחנן לדברי ר"ש אין נפדין תמימים ומקילין בהן את המזבח דאמר שמואל סבין מושכתן למה שהן פי' סבין השוחטן סתם מושכתן לקרבן שהופרשו מתחלה כגון עולת תמיד לעולת קיץ אע"פ שאין זה אותו קרבן כיון דמעיקרא עולה והשתא עולה והשתא קשה מאי מייתי התם תניא נמי הכי מברייתא הלא ממתני' דהתם הוה ליה לאיתויי ועוד דבהדיא מוכח בשמעתין דמילתיה דשמואל דווקא כרבנן דפליגי עליה דרבי שמעון דאית להו לב בית דין מתנה עליהן ויש פירושים ברש"י שמוגה כאן נראה בעיני דלא גרסינן הא דשמואל הכא דהא בפרק קמא דשבועות מוקמינן לה אליבא דמאן דלית ליה לב בית דין מתנה עליהן וזהו דוחק למחוק כל מילתיה דשמואל מן הספרים ועוד נראה שדברי הקונטרס סותרים זה את זה שפירש סבין מושכתן למה שהן ראויין ועומדין כגון תמידין שלא הוצרכו לצבור שנקחו מתרומה ישנה והגיע אחד בניסן מקילין בהן את המזבח ואף על גב דלשם תמידין נלקחו ולא לשם עולות נדבת צבור הואיל ולא חזו תו לציבור קרבי נמי דחזו משום דלב בית דין מתנה עליהן אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו יקילו בהן אלמא לפירושו לא מהני תנאי בית דין למיקרב תו לתמידין ואחר כך פירש לדברי חכמים נפדין תמימים דלית להו לב בית דין מתנה עליהן להכשירן לתמידי שנה הבאה שאם לא הוצרכו יהיו לדמיהן שיפדו אותן ממעות חולין בלא מום ויוציאום לחולין ויפלו דמיהן למותר תרומה ואחר כך יקחו אותן מתרומה חדשה ויוכשרו לתמידים ונראה כפירוש (ח) הערוך וזה לשונו סבין מושכתן למה שהן פירוש למה שהן תמידין אם מוספין סבין מושכתן להיות כן אבל טרם שמושכתן הסכין אין לומר איזה תמיד ואיזה מוספין אלא תלויין ועומדין כתנאי לב בית דין שכך מתנה עליהן לב בית דין אף על פי שאמרו שהן תמידין אם ירצו להקריבן לשם זבח אחר רשאין לפי שבזמן שמשך הסכין לשחיטת התמיד הרי הוא תמיד ובזמן שמשך זה הסכין לשל מוסף הרי הוא מוסף וזה סייעתא לר' יוחנן [דאמר] שאם לא הוצרכו להן [אליבא דרבנן] נפדין תמימים שלא משכתן סכין (ו) לעולם והשתא להאי פירושא לא גרסינן תניא נמי הכי דמילתא דשמואל כרבנן אלא גרסי' תניא מודה ר' שמעון כו'

עין משפט נר מצוה

כו א מיי' פרק ד מהלכות מחוסרי כפרה הלכה ג:

כז ב מיי' פי"ג מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ו:

שיטה מקובצת

לא כיפר מתנות הראש. פי' הקונטרס ויביא לוג אחר כו'. [illegible]

מסורת הש"ס

א) נגעים פי"ד משנה י., ב) [במשנה ליתא מן השמן, והיינו קרא דכתיב בפרשת מצורע י"ד פסוק כ"ט והנותר מן השמן אשר על כף וגו' לכפר עליו לפני ה'. וכן העתיקו הילקוט. ודע דלעיל בקרא י"ח כתיב והנותר בשמן אשר על כף וגו' וכפר עליו הכהן לפני ה'], ג) ת"כ מצורע פ"ג ה"יב, ד) תוספתא דשבועות פ"א ה"א, ושם בשינוי לשון, ה) תוספתא שם, ירוש' קידושין פ"ב ה"ז ושבועות פ"א ה"ד, ו) כתובות קו: שבועות יא: מנחות עט:, ז) שבועות יב., ח) ירוש' שקלים פ"ד ה"ג, ט) מנחות עט. [שבועות יא:], י) מנחות פב., כ) ירוש' שם וביומא פ"ה ה"א, ל) מנחות סח., מ) [בערוך סכין]:

תורה אור השלם

ו. והנותר בשמן אשר על כף הכהן יתן על ראש המטהר וכפר עליו הכהן לפני יהוה: ויקרא יד, יח

הגהות הב"ח

(א) גמ' על כף וגו' וכפר עליו הכהן לפני ה' אם נתן: (ב) שם דמיבעי ליה לאיתויי: (ג) שם דלאחר הפרשה הוא וקא: (ד) רש"י ד"ה קרבנות וכו' אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו: (ה) תוס' ד"ה סכין וכו' מייתי לה להא דאמר ר' יוחנן: (ו) באו"ד שלא משכתן סכין מעולם וכו':

מוסף רש"י

שירי מצוה הן. מתנות בהונות קרויין שיריים דכתיב בהו והנותר בשמן וגו' ומתנות הראש קרויין [illegible]

שינויי נוסחאות

[illegible]

[illegible]